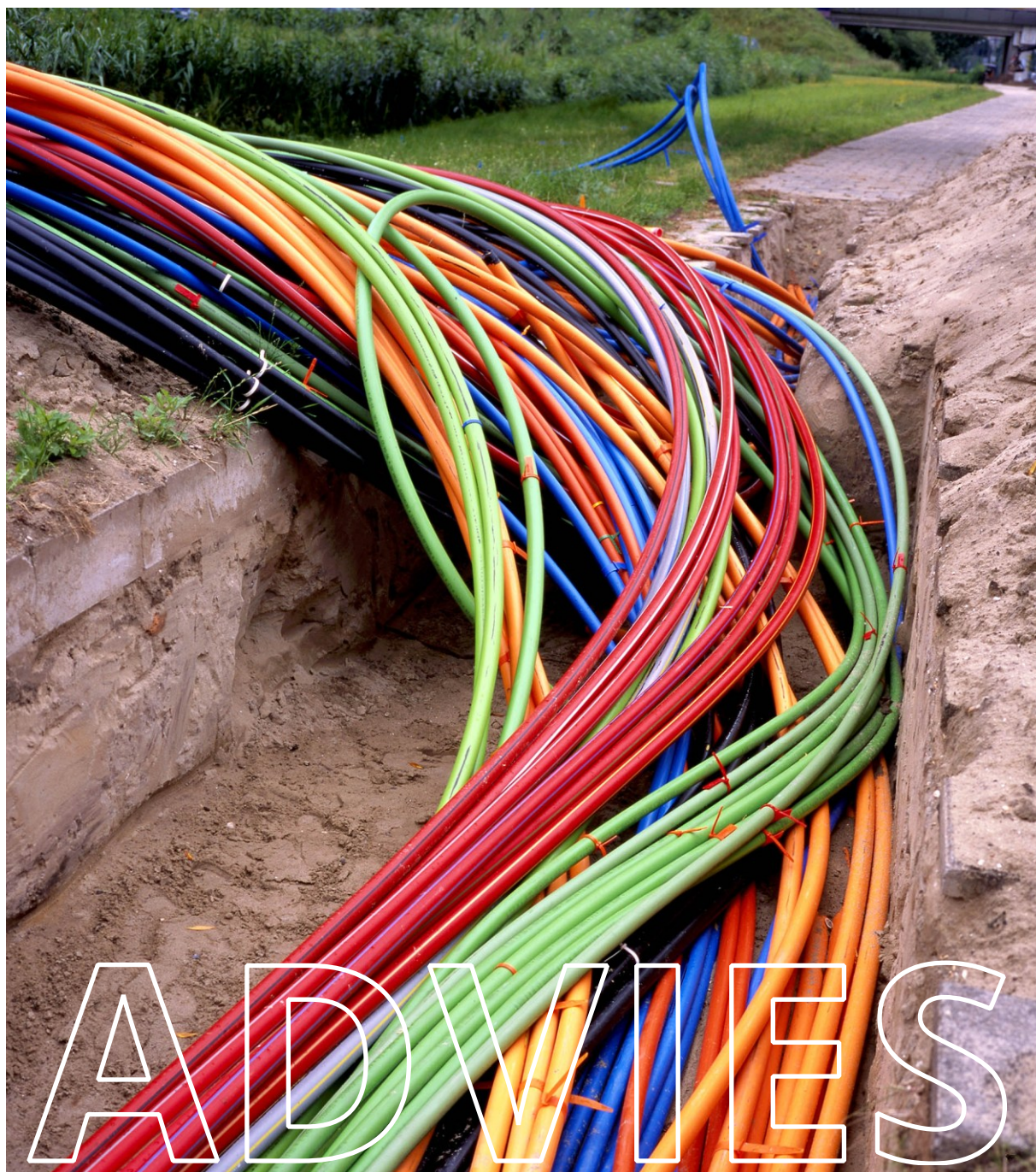

DECREET UITVOERING
GIGABITINFRASTRUCTUURVERORDENING

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag	Ontwerp van decreet tot wijziging van diverse regelingen, wat betreft de uitvoering van de Verordening (EU) 2024/1309 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 inzake maatregelen om de kosten van de uitrol van elektronische communicatienetwerken met gigabitsnelheden te verlagen, tot wijziging van Verordening (EU) 2015/2120 en tot intrekking van Richtlijn 2014/61/EU (gigabitinfrastructuurverordening)	
Adviesvrager	Matthias Diependaele - Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management	
Ontvangst adviesvraag	18 december 2025	
Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)	
Goedkeuring raad	19 januari 2026	
Contactpersoon	Annemie Bollen	abollen@serv.be
	Julien Matheys	jmatheys@serv.be

De heer Matthias DIEPENDAELE

Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management

Martelaarsplein 19

B-1000 Brussel

Voorontwerp Decreet uitvoering gigabitinfrastructuurverordening

Mijnheer de minister-president

De SERV kan zich vinden in de voorgestelde wijzigingen aan diverse regelingen¹ die nodig zijn in navolging van de Europese verordening (EU)2024/1309 inzake maatregelen om de kosten van de uitrol van elektronische communicatienetwerken met gigabitsnelheden te verlagen. Ook vindt de SERV het een goede zaak dat ook bovengrondse werken voortaan gebruik zullen kunnen maken van GIPOD en dat de voorstellen hieromtrent met stakeholders besproken werden.

Toch wil de SERV ook wijzen op de mogelijkheden om de maatschappelijke meerwaarde van KLIP en GIPOD verder te vergroten en nog meer synergieën bij infrastructuurwerken te realiseren. Daarom herhaalt de SERV hierna graag de eerdere vraag naar meer geïntegreerde infrastructuurplanningsprocessen² en stimulansen voor synergetische werken. Ook vraagt de SERV om de transparantie over potentiële en gerealiseerde synergieën bij infrastructuurwerken naar derden te vergroten, zodat de efficiëntie van infrastructuurinvesteringen ook maatschappelijk beter opgevolgd kan worden.

Zet meer in op synergieën tussen infrastructuurwerken

Doe meer in synergie. Ondanks initiatieven via GIPOD, Synergrid, e.d. zijn er in Vlaanderen nog vele voorbeelden van infrastructuurinvesteringen zoals wegenwerken en allerhande nutsvoorzieningen die onvoldoende op elkaar zijn afgestemd. Daardoor moet er bijvoorbeeld herhaaldelijk op dezelfde plaats

¹ Namelijk: de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven; het decreet van 18 december 1992 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993; het KLIP-decreet van 14 maart 2008; het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013; het GIPOD-decreet van 4 april 2014; het decreet van 10 november 2017 inzake maatregelen ter verlaging van de kosten voor de aanleg van elektronische-communicatienetwerken met hoge snelheid (...) (opheffing).

² O.a. SERV-advies (22/12/2023). Netinvesteringen: Leiden en snoeien om duurzaam te groeien. https://www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_20231222_investeringsplan20242033_Fluvius_ADV.pdf

gegraven worden, zelfs vrij kort na elkaar. Door infrastructuurwerken beter op elkaar af te stemmen en synergieën te realiseren, kan dat vermeden worden. Dat zorgt voor een efficiëntere inzet van arbeidskrachten, minder verkeers- en andere hinder door werken en substantieel minder kosten³. Door infrastructuur meer samen te plannen, kan bovendien ook de coherentie verbeteren en kan vermeden worden dat investeringen achteraf on(aan)gepast blijken⁴.

Herbekijk incentieven voor synergieën. Er moet bekeken worden of de huidige incentieven voor synergieën via regulering en vergoedingsmechanismen wel overtuigend werken en welke stimulansen bijkomend kunnen helpen om de investeringsbehoeften uit de diverse domeinen beter op elkaar af te stemmen. Daarbij moet een evenwicht gezocht worden tussen planning en afstemming enerzijds en wendbaarheid anderzijds die toelaat om rekening te houden met onzekere factoren zoals het weer, de soms complexe ondergrond, eventueel laattijdige vergunningen.

Voorzie meer afgestemde infrastructuurplannen

Kijk naast KLIP en GIPOD ook naar planprocessen. KLIP en GIPOD zijn technische instrumenten die kunnen helpen om synergieën te realiseren, maar zij zullen er op zich niet voor zorgen dat die synergieën ten volle gerealiseerd worden als de infrastructuurplanprocessen zelf niet beter op elkaar afgestemd worden. Daarvoor moeten de infrastructuurplannen van de diverse domeinen in een vroeg stadium, bv. op basis van 5-jaren plannen, afgestemd kunnen worden. Blijkbaar maken heel wat aanmeldingen die via GIPOD gebeuren het niet mogelijk voor andere infrastructuurbouwers om in synergie te werken, bv. omdat de informatie hen alsnog te laat in hun planningsproces bereikt.

Plan infrastructuur strategisch en meer geïntegreerd. Om infrastructuurplanning beter op elkaar te kunnen afstemmen is het van belang dat de diverse beleidsdomeinen, -niveaus en actoren tijdig hun lange termijnstrategieën opmaken en die ruimtelijk vertalen in een meerjareninfrastructuurplanning. In dat kader is het bij de afstemming met het lokale niveau, onder meer belangrijk om rekening te houden met aspecten zoals retributies en sperperiodes, die een invloed kunnen hebben op de planning van de uitrol van infrastructuur.

³ Tahon et al. (16/05/2011). Cost allocation model for a synergetic cooperation in the rollout of telecom and utility networks. 10th Conference of Telecommunication, Media and Internet Techno-Economics (CTTE), Berlin, Germany, 2011, pp. 1-7. <https://www.semanticscholar.org/paper/Cost-allocation-model-for-a-synergetic-cooperation-Tahon-Ooteghem/32e441a7c306d3bc298c50593c5b9c9991d095a2> ; Graafwerken zouden in sommige gevallen bij ondergrondse nutswerken zelfs tot 80% van de investeringskosten uitmaken

⁴ OESO (2021). Developing Strategic Approaches to Infrastructure Planning, ITF Research Reports, OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/d8d6651c-en>

Dat laat toe om deze plannen samen te leggen, prioriteiten te bepalen, afwegingen te maken en werken onderling te coördineren. Voor meerdere domeinen ontbreken dergelijke concrete ruimtelijke meerjareninfrastructuurplannen. Overigens scoort België in infrastructuurplanning en asset management in internationale vergelijkingen niet zo goed⁵. Om de infrastructuurplanning te verbeteren, kan geleerd worden uit ervaringen en goede praktijken elders, bv. in Canada⁶ en kan verder gebouwd worden op ervaringen binnen de Vlaamse administratie, onder meer bij het domein mobiliteit en openbare werken (MOW).

Maak iemand verantwoordelijk voor Vlaams infrastructuurbeleid. Het lijkt aangewezen om iemand verantwoordelijk te maken voor het Vlaams infrastructuurbeleid. Nu lijkt niemand in Vlaanderen echt verantwoordelijk voor de coördinatie, planning en opvolging van het infrastructuurbeleid. Ook lijkt er nog onvoldoende strategisch te worden nagedacht over de grote infrastructuurele uitdagingen, hoe ze best afgestemd, gecoördineerd en gefinancierd worden. Door fragmentatie gaat er veel energie verloren, worden kansen op synergieën en sprongsgewijze vooruitgang gemist, zijn kosten onnodig hoog en komen 'keuzes' over infrastructuurprioriteiten eerder toevallig tot stand dan bewust. Zo worden schaarse middelen én arbeidskrachten niet noodzakelijk ingezet voor de meest prioritaire werken.

Voorzie een infrastructuurcel of -coördinator. Een infrastructuurcel of -coördinator kan de governance rond de planning en uitvoering van infrastructuurinvesteringen verbeteren en verkeerde keuzes en gemiste synergieën helpen vermijden. De infrastructuurcel of -coördinator moet geen 'superplanner' worden, maar een zwevende 'go-between' die de planprocessen in de diverse domeinen en niveaus opvolgt (en waar nodig optimaliseert), plannen samenlegt, afstemming van de diverse processen en plannen stimuleert, ... Een Vlaamse infrastructuurcel kan ook afstemming zoeken over gewestgrenzen heen en moet ruimer kijken dan alleen nutsvoorzieningen die een geïntegreerde regulator voor de nutsvoorzieningen bv. al meer geïntegreerd kan bekijken.

⁵ Wereldbank – Infracompass. https://infracompass.gihub.org/ind_country_profile/bel/ o.b.v. Deloitte 2020. <https://content.gihub.org/live/media/2115/infracompass-2020-deloitte-survey.xlsx>; België scoort niet goed in asset management https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/06/government-at-a-glance-2025_70e14c6c/0efd0bcd-en.pdf

⁶ Government of Canada – Housing, Infrastructure and Communities (2018). Investing in Canada: Canada's Long-Term Infrastructure Plan. <https://www.infrastructure.gc.ca/plan/icp-publication-pic-eng.html#fig1>

Verhoog de transparantie

Volg synergieën expliciet op. De mate waarin er in synergie gewerkt wordt, is nu nauwelijks publiek opvolgbaar, ook niet via GIPOD. Er wordt niet (publiek?) over gerapporteerd. Ongetwijfeld is er in de praktijk nu wel al aandacht voor synergieën, binnen diverse infrastructuurontwikkelaars, via Synductis en GIPOD en door de lokale codes voor infrastructuurwerken. Nadere opvolging lijkt nodig omdat er heel wat indicaties zijn dat synergieën in de praktijk nog onvoldoende benut lijken. Blijkbaar is het moeilijk om synergieën volwaardig te benutten o.a. door een gebrek aan lange termijn planning in de diverse domeinen en onvoldoende integratie van plannen (cf. supra) en ook door verschillen in investeringsnelheden (o.a. afhankelijk van het type infrastructuur en beheerder) en door een tekort aan planningscapaciteit, o.a. bij de lokale overheden.

Maak een integraal infrastructuurrapport. Er is ook nood aan een integraal infrastructuurrapport met een geïntegreerd overzicht van de gerealiseerde, lopende en geplande infrastructuurinvesteringen in de diverse domeinen en hun kosten, inclusief de semi-publieke investeringen. Daarbij is het van belang om op basis van GIPOD-data te rapporteren over synergetisch uitgevoerde infrastructuurwerken, zodat de efficiëntie van infrastructuurinvesteringen opgevolgd kan worden.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Frank Beckx
voorzitter